

Opgave 3

Hoe duur is de suiker?

uit een krant, december 2015:

Suriname wil weer gaan meetellen als producent van suiker. Suikerriet wordt sinds 1980 nog maar mondjesmaat verbouwd in Suriname, terwijl Suriname gedurende een lange periode daarvoor een belangrijke suikerproducent was. Suikerriet is een grondstof voor suiker, maar van suikerriet kan ook biobrandstof worden gemaakt. Biobrandstof wordt gebruikt als energiebron voor bijvoorbeeld auto's en elektriciteitscentrales. De Staatsolie Maatschappij Suriname (SMS) heeft al fors geïnvesteerd om vanaf 2016 suikerriet te kunnen omzetten in suiker en/of biobrandstof. Dat blijkt uit het SMS-ondernemingsplan van 2013 (zie bron 1).

- 2p 13 Is de suiker die het staatsbedrijf SMS produceert wel of geen collectief goed? Licht je keuze toe.

Gebruik bron 1 en 2.

- 2p 14 Bereken hoeveel US dollar er door SMS in 2013 is geïnvesteerd in het suikerrietproject.

Op de wereldmarkt wordt suiker gemeten in de Engelse inhoudsmaat pound. SMS waardeert in haar ondernemingsplan van 2013 de opbrengst van suiker in kilogrammen (kg).

Gebruik bron 3.

- 2p 15 Wordt in 2013 voldaan aan de voorwaarde van een minimale opbrengst van 760 US dollar per ton suiker? Toon dit aan met een berekening.

Landbouweconoom Schers doet over het SMS-ondernemingsplan de volgende uitspraak:

“Vanwege de wisselkoersontwikkeling tussen 2011 en 2015 en het feit dat de wereldmarktprijs van suiker is uitgedrukt in US dollar, zal de export van door SMS geproduceerde suiker naar de EU toenemen.”

Gebruik bovenstaande uitspraak en bron 2.

- 2p 16 Leg uit dat de export van door SMS geproduceerde suiker naar de EU zal toenemen.

Gebruik bron 1.

- 2p 17 Leg uit dat uit het ondernemingsplan blijkt dat SMS het ondernemingsrisico wil beperken.

Opgave 3

bron 1 fragment uit het SMS-ondernemingsplan 2013

- 1 investeringsprogramma in 2013 van 1.000 miljoen Surinaamse dollar (SRD) in landbouwgrond en in installaties om suikerriet te kunnen omzetten in suiker en/of biobrandstof
- 2 jaarlijks 42.000.000 kg (= 42.000 ton) suikerriet verbouwen
- 3 dit suikerriet verwerken tot suiker, onder de voorwaarde dat de minimale opbrengst 760 United States dollars (USD) per ton suiker is
- 4 indien deze opbrengst niet gerealiseerd kan worden, het suikerriet verwerken tot biobrandstof

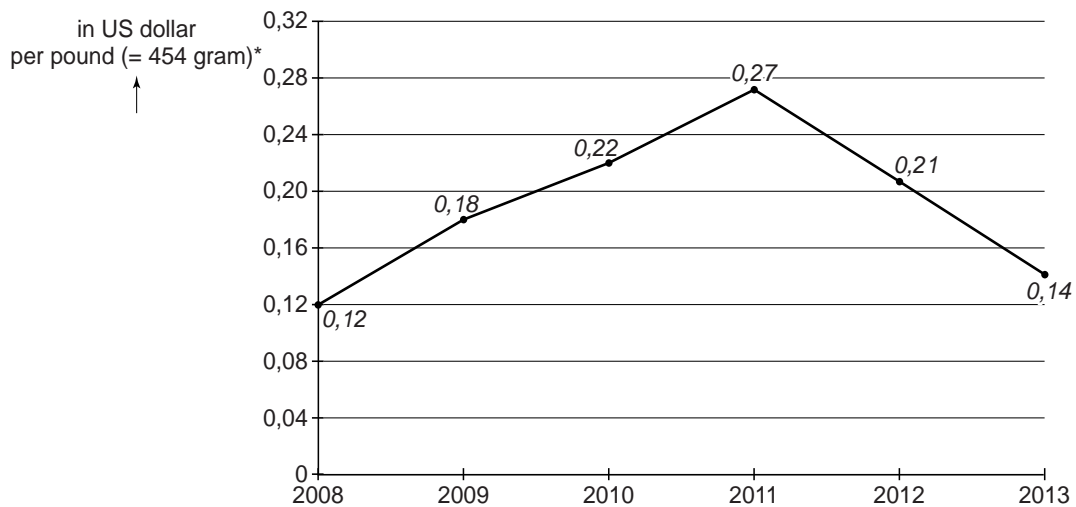
Opmerking bij punt 3:

Vanwege de geringe binnenlandse vraag zal het grootste gedeelte van de suikerproductie geëxporteerd moeten worden naar de Europese Unie (EU) en/of de Verenigde Staten (VS).

bron 2 wisselkoers euro ten opzichte van US dollar (USD) en Surinaamse dollar (SRD) (jaargemiddelden)

jaar	euro	USD	SRD
2011	1	1,32	3,64
2012	1	1,34	4,56
2013	1	1,37	4,24
2014	1	1,35	4,38
2015	1	1,38	4,41

bron 3 wereldmarktprijs van suiker in US dollar (jaargemiddelden)

* pound = Engelse gewichtsaanduiding (1 pound = 454 gram)